

Diakonia.sk

Časopis Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku

03-04/ december 2017/ Ročník XII.

Rok vďaky

Milí naši čitatelia, priatelia, tešíme sa, že sme s Božou pomocou a vašou priazňou prežili tento mimoriadny rok. Rok, ktorý patrilo 500. výročiu reformácie. Rok, počas ktorého sme nanovo spoznávali osobnosť Martina Luthera. Aj naše strediská evanjelickej diakonie si toto vzácne výročie pripomenuli, a tak sa prihlásili k Lutherovým slovám: „Naším blížnym je každý človek, zvlášť ten, ktorý potrebuje pomoc.“

Samozrejme, aj počas roka reformácie, sme sa v našich strediskách starali s láskou o našich klientov a premýšľali nad tým, ako im skvalitniť život v zariadeniach. Vieme, že pre našich klientov je každé hrejivé slovo liekom a každý záujem o ich bytie povzbudením. Tiež sme uvažovali nad tým, ako pomôcť ďalším sociálne znevýhodneným skupinám, aké majú byť naše ďalšie kroky v humanitárnej pomoci a v pomoci partnerským diakoniám či organizáciám v zahraničí. Preto sme vďační Pánu Bohu, že sme aj v tento reformačný rok mohli otvoriť Stredisko evanjelickej diakonie DEBORA útulok pre matky s deťmi.

Samozrejme, pokračovali sme tiež v tradičných projektoch, ako sú vianočné balíčky či potravinová zbierka TESCO. Práve pri týchto projektoch sme si uvedomovali, ako sme veľmi vďační Pánu Bohu za službu, ktorou nás poveril. Cítili sme, že iba vďaka Božej milosti a ochote dobrých ľudí, môžeme aj my pomáhať. A to je radosť, česť, ale i záväzok.

Chceme sa touto cestou poďakovať všetkým pracovníkom našich stredísk a zariadení za celoročnú aktívnu činnosť, za ich každodennú namáhavú starostlivosť o klientov. Tiež sme veľmi vďační všetkým, ktorí tento rok prispeli na chod diakonie 2 percentami, milodarmi či zapojili sa do dobrovoľníckej činnosti.

Prežili sme teda spoločne rok, kedy v našej cirkvi rezonovali myšlienky reformácie a Martina Luthera. Preto sme sa rozhodli priniesť v tomto čísle rozhovor s profesorom Igorom Kiššom, ktorý reflektuje vplyv reformácie na rozvoj diakonického diela. Prinášame tiež článok venovaný manželke Martina Luthera – Kataríne von Bora, ktorá bola výnimočnou osobnosťou, naplnenou láskou k svojim blížnym.

Samozrejme, nezabudli sme ani na aktivity našich stredísk či ústredia, ktoré dokumentujú vytr-

valú službu rozmanitej diakonickej práce.

Milí čitatelia, želáme vám, aby ste tohtoročné vianočné sviatky prežili v radosť, Božej milosti a vo viere, že narodený Spasiteľ sveta je odpoveďou na vaše i naše otázky, bolesti i trápenia. Nech vás posilní nádej v Božiu moc a Božiu lásku.

Jana Gasperová

Referát Public relations a Fundraising ÚED

Obsah

Rok vďaky	2
Katarína von Bora – silná žena po Lutherovom boku	3
Vplyv Lutherovej reformácie na rozvoj diakonie	5
Božia diakonia pre človeka, ľudská diakonia pre človeka	8

ZO ŽIVOTA ÚSTREDIA EVANJELICKEJ DIAKONIE

Inšpirácia zmien sociálneho systému v Srbsku	9
Sympóziu k reformačnej päťstoročnici na akademickej pôde	10
Dve stretnutia jedna téma - povodne	11
Keď sa rozdielne kultúry stretnú	12
Služme v duchu kresťanskej lásky	13
Aj my môžeme pomáhať	13
Potravinová zbierka TESCO opäť úspešná	14
Americký teológ získal čestný doktorát Univerzity Komenského	14
Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok	15

ZO ŽIVOTA STREDÍSK EVANJELICKEJ DIAKONIE

„Giving Tuesday“ v našom stredisku	16
Ocenenie profesionálneho rodiča	17
Úspešný prvý rok v Deборе	17
Háčkované chobotničky	18
Práca s hlinou	19
Takto si žijeme	19
Májová sobota	20
Nevšedné dni	20
Aktivizácia našich klientov	21
Naše jasličky	22
Darček pre novorodencov od seniorov	22
Nech sú požehnaní tí, ktorí rozdeľujú radosť	23
Láska je prostriedkom i terapiou	24
Keď je spoločnou rečou hudba	24
Silný v Bohu	25
V inom svete	26
Veľký krok do života	26
Čas na spomienky	27

Katarína von Bora – silná žena po Lutherovom boku

Katarína von Bora

Katarína von Bora, manželka reformátora Martina Luthera, stála po jeho boku 21 rokov. Aká však bola táto žena a aký vplyv mala na Martina Luthera? Katarína

von Bora sa narodila 29. januára 1499 v Lippendorfe, v šľachtickom rode von Bora. Ján Kollár o nej s plnou istotou píše ako o Slavjanke – po meči aj po praslici, zrejme ako Lužickej Srbke. Vo väčšine súčasnej nemeckej literatúry sa to vôbec nespomína. Rod von Bora dostal svoje meno podľa borovicového lesa pri dedine Deutschenbora (Nemecký Bor), odkiaľ pochádzal. O Kataríninej matke Kollár hovorí, že pochádza z rodu Hukovičov, v nemeckom prepise však vystupuje ako Anna von Haugwitz alebo Haubitz, čo je zrejme obmenená transkripcia toho istého mena. Rodina patrila k nízkej chudobnej šľachte, ktorej život bol len málo odlišný od sedliakov.

Mníškou nie z vlastnej vôle

Po skorej smrti Kataríninej matky sa otec oženil druhý krát a malá Katka putovala do kláštora v Brehne (1505). Nebolo to nič nezvyčajné, každé šľachtické dievča prešlo kláštornou výchovou kvôli vzdelaniu. No v roku 1508 putuje do Nimbschenu a je rozhodnuté, že v kláštore zostane natrvalo. Kláštor bol plný „odvrhnutých“ šľachtických dcér. Tie nedostali možnosť založiť si rodinu, lebo nebolo dosť peňazí na veno a deliť majetok znamenalo znižovať ekonomickú silu rodiny. Z tohto dôvodu Katarína našla v Nimbschene svoje tri tety. Anna, Margaréta von Haubitz (matka predstavená), boli matkine sestry, Magdaléna von Bora zase otcova sestra a mala v kláštore úlohu ošetrovateľky chorých. Malá Katka v nej našla oporu a veľa sa od nej naučila. Katkin vstup do kláštora mal teda úplne inú motiváciu ako u študenta Martina, hľadajúceho spásu pre svoju dušu v dospelosti.

Manželkou z nutnosti

S prepašovanými Lutherovými spismi do kláštora prišiel závan Kristovej slobody, ktorá nie je založená na záslužných skutkoch náboženskej praxe, ale na milosti a ospravedlnení hriešnika pre zásluhu Ježiša Krista. V živote dievčat to spôsobilo uragán. Pre útek sa rozhodli predovšetkým tie, ktoré si vedeli predstaviť život v manželstve a vzhľadom na vek mali ešte šancu na vydaj. Katka bola druhá najmladšia z utekajúcich. Útek sa podaril 5. apríla 1523 z Bielej soboty na Veľkonočnú nedeľu a mníšky boli privezené do Wittenbergu. Mladé slečny bolo potrebné pripraviť na úlohu manželky a panej domu. Katarína bývala dva roky v rodine maliara a tlačiaru Lukáša Cranacha. Mali aj hostinec s ubytovňou a lekáreň. Katarína tu nadobudla skúsenosti, ktoré potom zúročila pri vedení vlastnej domácnosti. Jej prvý nápadník nedostal od rodičov súhlas k sobášu, druhého nápadníka odmietla pre jeho povahu. No vyjadrila sa, že je ochotná vydať sa za Amsdorffa, alebo za Dr. Martina Luthera. Luther to považoval za pyšnú trúfalosť. Aj jeho povzbudzovali, aby svojím vstupom do manželstva dal pečať svojmu učeniu, že manželstvo je dobrý Bohom daný stav, v ktorom môže žiť ako kresťan, slúžiac Bohu a blížnemu. A keď sa k tomuto kroku už 42-ročný Luther odhodlal, nedal si do toho hovoriť nikomu. Zásnuby, ktoré sa rovnali uzavretiu manželstva, sa uskutočnili 13. júna 1525 v tajnosti, za prítomnosti pár svedkov. Svadobná hostina sa udiala až po mesiaci, aby mohli prísť aj zďaleka pozvaní hostia. No nikto už nemohol kričať: „Nie túto, ale inú!“

Katarína von Bora s rodinou

Životná partnerka

Krátko po uzavretí manželstva Luther o Katke píše priateľovi, že nehorí vášňou, ale má ju rád. Vyrušený zo svojho staromládeneckého života si musí zvykať na dva vrkoče na vankúši vedľa seba a na všeličo iné. Aj keď Katka Martinovi úctivo vyká, predsa mu občas aj protirečí. Priatelia aj nepriatelia vravia, že Luther pri manželke zjemnel. Manželstvo prinieslo do života oboch nový rozmer a stalo sa priestorom pre mnohé vzájomné dobro. Luther hovorí: „Je voči mne ochotná, poslušná vo všetkom, ústretová, oveľa viac než som sa odvážil dúfať“. Neskôr píše: „Nevymenil by som moju Katku ani za kráľovstvo francúzske a Venéziu k tomu, lebo Pán Boh ju dal mne a mňa jej“.

Luther Martin - Von Bora Katarina

Matka a opatrovateľka – večná diakonka

Po roku sa Lutherovci stávajú rodičmi Hansa a potom aj Elizabetky, Magdalény, Martina, Pavla a Margaréty. Počas ôsmich rokov prichádza na svet šesť detí. Do rodiny prijímajú aj osirelé netere a synovcov, a nielen tie. Ako dobre, že Katarína pomáhala teta Lena von Bora, ktorá tiež ušla z kláštora. Bola Katkinými druhými rukami. Katarína s oceľovým zdravím sa starala o podlomené zdravie svojho muža. Mal močové kamene, búšenie srdca a hučanie v ušiach, s pribúdajúcimi starosťami trpel na depresie. Vďaka znalosti bylín, vyváženému stravaniu a psychickej podpore, svojho muža viackrát vzala hrobárovi z lopaty. A v období, keď vo Wittenbergu zúrila mor, svoj dom premenila na lazaret,

Večná diakonka

lebo ju hnevala ľahostajnosť príbuzných, ktorí sa nechceli o chorých starať. Pomoc poskytla aj manželkám reformátorov po ich pôrode, starala sa aj o duševne chorú vojvodkyňu Alžbetu Brandenburskú počas jej exilu. Katarína však spoznala, že medicína tejto doby mala predsa len obmedzené možnosti. Svoju prvú dcéru Elizabetku museli pochovať ako 8 mesačnú a Magdalénku ako 12 ročnú. Aj to bolo utrpenie, ktoré sa rodine nevyhlo.

Domáca pani – Wittemberská Zornička a Pán Reľaz

Katarína sa stala paňou domácnosti, ktorá bola úplne spustnutá. Budovu Čierneho kláštora počas celého manželstva prestavovala a modernizovala. Pribudli pivnice, hospodárske budovy sprascami, kravamami, hydinou, preslávený pivovar a predovšetkým veľkú časť kláštora sa upravila na študentský internát a ubytovňu pre hostí, utečencov, prichádzajúcich z rozličných končín Európy. Bola to Katarínina úloha dať každý deň na stôl pestré jedlo pre 40 až 50 osôb. Ako pani domu vstávala skoro ráno a viedla domácnosť pevnou rukou, ale snažila sa, aby bola rodina čo najviac sebestačná. To ju viedlo k úpornej snahe získať stále viac záhrad a pôdy. „Žena vie urobiť muža bohatým, ale muž ženu nie. Pretože uspokojený haliar je lepší ako ten zarobený. Vedieť usporiť je ten najlepší príjem.“ Aj to pochopil Luther až pri svojej Katke, ktorá držala na reľazi naivnú manželovu štedrosť a plytvanie. Aj preto ju niekedy volal „Môj pán reľaz“.

Lutherov dom

Popri všetkých námahách a strastiach nechýbalo v Lutherovej rodine aj veľa smiechu a humoru. Reči pri stole, ktoré si zapisovali prítomní študenti, sú toho dokladom. Katarína bola jediná žena, ktorá po večeri mohla byť prítomná, dokonca vyjadriť aj svoj ženský pohľad na diskutovaný problém. Luther bol moderný manžel, dával svojej žene oveľa viac priestoru ako jeho súčasníci.

Svojej žene dôveroval až do tej miery, že vo svojom testamente odmietol, aby bol jeho osirelým deťom stanovený poručník. Vedel, že jeho manželka sa najlepšie vie postarať o deti po každej stránke. Údel vdovy bol neradosť. Viacerí sa po Lutherovej smrti Kataríny obrátili chrbtom. Dvakrát musela utekať z Wittenbergu pred cisárskymi vojskami. Dom, záhrady a maštale naša vyrabované. Vždy sa postavila a pokračovala ďalej.

V roku 1552 však, keď utekala s najmladšími deťmi pred morom do Torgau, pri nehode vozu utrpela otvorenú zlomeninu nohy. Po dvoch mesiacoch trápenia umrela a pochovaná bola v Torgau. Len o 6 rokov prežila svojho manžela a zomrela vo veku 53 rokov.

Katarína bola skutočne silná žena. Stala sa vzorom manželky farára ako láskavej matky, pracovitej a pohostinnej pani domu, ktorej fara je otvorená hosťom aj núdzným. Diakonia nebola u Katky prázdny pojem, ale spôsob, ktorým žila.

*Mária M. Hroboňová
námestná farárka v CZ Lučenec*

Vplyv Lutherovej reformácie na rozvoj diakonie

prof. ThDr. Igor Kišš

Profesora Igora Kišša som mala príležitosť bližšie spoznať pred viac ako päťnástimi rokmi, kedy sa stal odborným konzultantom opery Martin Luther. Počas mnohých stretnutí mi čoraz viac imponoval jeho odborný pohľad na teológiu, ako aj nadhľad, s ktorým dokázal posúdiť problémy v cirkvi i spoločnosti. Neskôr som mala možnosť čítať jeho štúdie v Cirkevných listoch,

ktoré reflektovali teologické témy vždy s novou optikou. Každé stretnutie s profesorom Kiššom je pre mňa požehnaním. Profesora teológie Igora Kišša sme oslovili v kontexte 500. výročia reformácie, aby sme spoločne hľadali vplyv reformácie na rozvoj diakonie a sociálnej služby.

Pán profesor, ste známy ako významný odborník na dielo Dr. Martina Luthera. Aké nové podnety priniesla Lutherova reformácia v otázke rozvoja diakonie v cirkvi?

Povedzme si najprv to, že Lutherova reformácia bola nielen reformáciou zlého stavu v cirkvi, ale bola snahou aj o nápravu zlého stavu vtedajšieho sveta, snahou o humanizáciu sveta, o ktorú sa snažili aj svetskí humanisti tej doby. Lutherova snaha o humanizáciu sveta však bola založená na náboženskom a biblickom zdôvodnení takéhoto humanizmu. Vychádzala z toho, že Boh je Láska, a že človek, ako aj celé dielo Božieho stvorenia malo na sebe odrážať túto Božiu lásku. Platila stará filozofická zásada, že všetko, čo niečo tvorí, snaží sa to vytvoriť ako pečať svojho tvorcu. Božím cieľom Boha Lásky zrejme teda bolo vytvoriť Jemu, Bohu Lásky, odpovedajúci svet. Svet mal byť rajom pre človeka. Človek a svet boli predsa stvorení na Boží obraz (1M 1, 26).

Túto úlohu od Boha však ľudstvo nesplnilo. Ľudstvo upadlo do moci hriechu. Zem sa potom v dôsledku ľudskej hriechnosti stala peklom pre mnohých jej obyvateľov. Preto Boh poslal v plnosti času svojho vlastného Syna Ježiša Krista na nápravu v hriechu sa topiaceho sveta. Táto kristovská náprava sveta bola Pánom Bohom myslená nie ako okamžitá vše náprava (ako „nové nebesá a nová zem“, 2Pt 3, 13), ale ako dlhodobý proces návratu sveta k pôvodnému určeniu vytvorenia humánneho sveta. Platili slová apoštola Petra z jeho druhého listu, že u Boha je „tisíc rokov ako jeden deň a jeden deň je tisíc rokov“ (2Pt 3, 8). Doba mnohých nedostatkov stvoreného sveta v dôsledku ľudskej hriechnosti, aj po Kristovom príchode, ešte ďalej v tomto svete zostala.

Panstvo neľudskej krutosti neobišlo ani dobu vlády cirkvi v stredoveku. Ani cirkev, ktorá bola určená Kristom, aby bola „soľou zeme a svetlom sveta“ (Mt 5, 13 – 16) tento cieľ nezvládla. Krutá človečina sa prejavila aj v cirkvi. Nehumánne popravy kacírov, upaľovanie ľudí zaživa a zaživa vytrhávajúce jazyka z úst, alebo mučenie obetí sa diali až po hranicu nedôstojnú a neprípustnú pre existenciu Kristovej cirkvi.

Vtedy nastala od Boha plnosť času pre relatívnu nápravu sveta v reformácii cirkvi. Táto náprava nebola síce dokonalá, a predsa znamenala aspoň relatívnu humanizáciu spoločnosti. V dôsledku Lutherovej reformácie hoci len postupne skončil

krutý stredovek a nastala doba humánnejšieho novoveku. Moc nemilosrdnej inkvizície plnej popráv, križiackych vojen a náboženskej nenávisti bola postupne v mnohom predsa zlomená.

Vy ste sa otázkami humanizácie sveta, návratom ku kristovskej a božskej humanizácii zaoberali vo svojej rozsiahlej knihe Sociálna etika. Aký bol podľa vás vzťah Lutherovej reformácie k jednej časti tejto humanizácie, totiž k diakonickej službe cirkvi svetu?

Lutherova reformácia bola nielen reformáciou cirkvi, ale Luther sa snažil cez Ježiša obnoviť aj tento hriechom poznačený svet. Viedlo ho to k učeniu o sola fide a sola gratia, a sola redemptione Christi, ako aj k učeniu o kristovskej humanizácii sveta, k zrušeniu cirkevnej inkvizície, ktorá bola svojimi popravami kacírov v absolútnom rozpore s etikou kráľovstva Božieho. Všetko, čo bolo aj v sekulárnom svete v rozpore s etikou kráľovstva Božieho, Luther nemilosrdne odstraňoval. Toto bolo nové humánne pochopenie diakonie služby cirkvi svetu, ktoré nám Lutherova reformácia priniesla.

Udeľovanie čestného doktorátu prof. ThDr. Igorovi Kišovi

Takto Ježiša pochopil aj Ján Amos Komenský. Lutherovi a Komenskému išlo aj o vše nápravu sveta, nielen cirkvi. Je to veľké nepochopenie biblického učenia o Kristovi, keď si niekto myslí, že pravé kresťanstvo je len v nezáujme o tento svet, a že kresťan sa má stiahnuť od problémov tohto sveta do ticha kláštorov a modlitební. Takémuto kresťanstvu totiž potom chýba mesiášsky rozmer. Také kresťanstvo sa

stáva pre veľkú časť ľudstva nie dosť užitočné a potrebné pre svet a chrámy sa bez záujmu o tento svet vyprázdňujú. Všade, kde ľudia nejako trpia, cirkev má pomáhať nielen k posväcovaniu jednotlivcov, ale má pomáhať aj k určitému „posväcovaniu“ aj sekulárneho sveta, ako to žiadal Karol Barth a organizoval kritiku cirkvi aj proti hitlerovskému nacizmu. Svet je predsa Boží, nemôže nám byť ako kresťanom ľahostajné, aký je v ňom život. Bonhoeffer to povedal takto: „Keď Židov vezú v dobytčích vagónoch do plynových komôr v Osvienčime, kresťania nemôžu spokojne spievať v chrámoch gregoriány, ako že sa nič zvláštneho nedeje.“

Ako takýto teologický problém riešili apoštolovia?

O takúto humanizáciu sveta sa pokúšala už apoštolská cirkev. Vo svojej diakonickej práci dbala, aby aj tí najchudobnejší členovia cirkevného zboru mali postarané v cirkvi o základné životné potreby. Ustanovili na to diakonov, aby sa o to starali (Sk 6, 1-6). Apoštol Pavel kvôli náprave sveta v liste Galatským 3, 28 zase žiadal, aby nikto nerobil rozdiel medzi národmi, aby ani otroci neboli utláčaní svojimi páni, ani nemajú byť v cirkvi uprednostňovaní muži na úkor žien. Apoštol Jakub zase učí v svojom liste, že „čisté a nepoškvrnené uctievanie Boha je navštevovať siroty a vdovy v ich tiesni“ (Jk 1, 27). Taká bola diakonská práca v apoštolskej cirkvi. Preto aj naša cirkev v diakonických zariadeniach v minulosti organizovala a dodnes organizuje rôznu humánnu pomoc. Naša vďaka patrí všetkým pracovníkom našej cirkevnej diakonie, ktorí sa tu obetujú, a ktorí tu konajú obdivuhodnú a chvályhodnú prácu. Máme na jej konanie príkaz Kristov. Ako veriaci ľudia máme byť „soľou zeme a svetlom sveta“ na prípadnú nápravu toho, čo je vo svete, pod akýmkoľvek druhom utrpenia.

A naozaj, v apoštolskej cirkvi boli aj úžasné zjavy obetavosti lásky medzi kresťanmi ako bola napríklad vdova Tabita, prezývaná Srnka, ktorá šila zdarma pre chudobných sukne a plášte a dávala potrebným štedré almužny (Sk 9, 36 – 39). Avšak finančné prostriedky od jednotlivcov na údržbu takejto diakonickej podpory nestačili. Diakonická práca v dobe pred reformáciou bola zväčša založená na almužníctve a nutne iba živorila. Muselo sa nájsť nejaké systémové riešenie a nové cesty, aby sa diakonická práca mohla lepšie rozvíjať. A tu je čosi

úžasného na evanjelickej reformácii, že sa snažila nachádzať aj niektoré nové systémové riešenia na financovanie diakonickej práce konanej v cirkvách primerane svojej dobe.

Môžeme povedať, že hlavnou inšpiráciou pre konanie diakonickej práce nám tu môže byť sám Pán Ježiš Kristus?

Áno, Luther si všimol pri čítaní Písma svätého, že Pán Ježiš Kristus za svojho života nielen kázal ľuďom slovo Božie a učil ľudí modliť sa, ale veľká časť Ježišovho diela mala aj diakonický rozmer. Ježiš svojou božskou mocou pomáhal ľuďom odstraňovať aj mnohé nemoci, a tak na príklade vlastného života svojim učeníkom ukázal, ako majú konať aj oni. Ku cirkevnej diakonii patrí predsa aj starostlivosť o nemocných seniorov a nemocných. Podobne božský Spasiteľ na príklade nasýtenia niekoľkých tisícov ľudí v Palestíne nám ukázal, ako máme nasledovať Jeho mesiášske konanie a odstraňovať v tomto svete aj hlad napríklad u bezdomovcov a konať podľa našich možností aj skutky sociálnej diakonie. Zase na utíšeni búrky na mori nám ukázal, ako máme my, Jeho nasledovníci pomáhať blížnym aj v búrkach ich života povzbudením slova Božieho a nenechávať ich bez duchovnopastierskej pomoci. Pán Ježiš ako božský Spasiteľ si vážil tých najbiednejších, to nám opäť ukázal aj na udalosti o umývaní nôh. To by nám malo pripomenúť, že máme diakonicky slúžiť, kde je to možné aj biednym v tomto svete. Preto má aj naša evanjelická cirkev mnoho diakonických zariadení pri našich cirkevných zborech aj dnes a mala ich aj v minulosti. Formy tejto práce sa možno menia, ale diakonická práca sa bude diať v našej cirkvi aj s pomocou štátu ďalej, kde nájde vhodné podmienky na jej konanie. To už nie je len almužníctvo pred kostolmi pre čakajúcich žobrajúcich, to už je snaha o systémovú pomoc potrebným biednym ľuďom.

Lutherova reformácia prijala príklad Kristovho života ako inšpiráciu na svoje vlastné konanie. Dá sa povedať, že takto v dobe reformácie vznikol nový typ evanjelickej cirkvi, ktorá sa začala správať diakonicky?

Áno, je to tak. A je tu ďalší diakonický aspekt Lutherovej reformácie. Reformačná cirkev začala konať nové aktivity aj vo veci sociálnej pomoci tým najbiednejším. Luther sa totiž postavil proti

budovaniu finančne nákladných chrámov z peňazí chudobného ľudu cestou predávania odpustkov. Čím viacej peňazí sa dalo na katedrály, tým viacej sa ubralo z prostriedkov na diakoniu pre potrebných najbiednejších. To teda viedlo Luthera k tomu, že napísal svojich 95 výpovedí proti predávaniu odpustkov. Na odstraňovanie ľudskej biedy v stredovekej cirkvi sa totiž málo dbalo. Stavali sa nádherné chrámy a na diakoniu potrebným nezostávalo, hneval sa Luther. Ľudia boli v dobe vysokého stredoveku učení, aby robili čím viac dobrých záslužných skutkov pre Pána Boha (stavba katedrál), chudobní tohto sveta sa museli uspokojiť. Málo sa zdôrazňovalo, že podľa Biblie je Boh ochrancom vdov a sirot, o ktoré sa nemal kto postarať. Preto Luther žiadal zastaviť ďalšie zbytočne nákladné stavby chrámov a ušetrené finančné prostriedky použiť v prospech tých najbiednejších. Luther žiadal rušiť aj kontemplatívne kláštory, kde sa mnísi len celé dni modlili. Tie treba podľa Luthera meniť na nemocnice, chudobince, starobince, sirotince, školy pre výchovu detí a iné sociálne ústavy. O láske k blížnemu nestačí podľa Luthera len v kostoloch kázať, ale lásku k blížnemu treba aj uskutočňovať a ľudskú biedu začať odstraňovať. Tým bolo povedané, že nielen Ježiš Nazaretský bol v svojom časnom živote príkladom diakonie biednym, ale podľa Luthera každý kresťan má byť diakonom v svojom okolí.

Aké nové teologické zdôvodnenia diakonickej práce cirkvi Lutherova reformácia ešte zdôrazňovala?

Luther začal v svojej teológii učiť trojakú úlohu pre každého kresťana, ktorú má konať. Kresťan musí konať „povinnosti všeobecného kňazstva“ a veľa sa modliť. Okrem toho má konať ako kresťan aj „povinnosti laického apoštolátu“, aby otec rodiny bol „apoštolom a biskupom“ vo svojej vlastnej rodine a pri výchove detí. A ako tretiu vec – a to má vzťah k nášmu problému – žiadal od nasledovníkov Kristových, aby konali aj povinnosti „všeobecného diakonátu“ všetkých kresťanov. Každý kresťan má byť diakonom v svojom vlastnom okolí.

Novým momentom bolo aj to, že evanjelické školy začali vychovávať nových vzdelaných ľudí, ktorí boli rukami, cez ktoré bola odstraňovaná aj bieda sveta. Preto najcivilizovanejšie národy vo svete nie sú dnes Južná Amerika, ktorá veľa finančných

prostriedkov venovala skôr na akumuláciu bohatstva cirkvi, ale najcivilizovanejšie národy s vysokou životnou úrovňou sú predovšetkým škandinávské evanjelické štáty, ďalej Nemecko, Anglicko a USA, národy protestantské. V Južnej Amerike je dnes veľký rozvoj protestantizmu v porovnaní s minulosťou, pretože ľudia hovoria: Katolicizmus nám dal len biedu. Ak sa chceme hospodársky pozdvihnúť, musíme sa stať protestantmi. Tak som to čítal v nemeckom pietistickom časopise Idea.

Avšak aj katolícka cirkev dnes koná mnoho v oblasti charity...

Tu musíme chváliť rímskokatolícku cirkev, že v dôsledku Lutherovej reformácie aj v nej sa mnoho zmenilo v prospech charity. Stávať prenádherné chrámy sa stalo do značnej miery minulosťou. Preto mnohokrát nás bratia katolíci, ako evanjelikov až zahanbujú v ochote podporiť charitatívnu prácu cez cirkev. Ale predsa prax jasne ukazuje, že tento rozdiel chudobných katolíckych krajín a bohatých evanjelických krajín v dôsledku evanjelickej podpory školstva predsa je. Niekedy sa zdá, že katolícka cirkev celosvetovo menej dbá na široký rozvoj školstva. A boli tu v reformačnej cirkvi aj ďalšie formy diakonickej práce, o ktorých sa niekedy málo vie. Nové cesty pre diakoniu pre nemajetných začali aj tým, že v niektorých väčších evanjelických cirkevných zboroch v Nemecku po vzniku reformácie začala prax „liekov zdarma“ pre najbiednejších. Avšak tá musela byť po určitej dobe zrušená, lebo sa to nedarilo vždy financovať. V evanjelických chrámoch boli pokladničky na podporu sociálnej práce v cirkvi. Luther zase robil pokusy s možnosťami odstránenia žobráctva. To všetko viedlo k tomu, že v škandinávskych evanjelických krajinách je ďaleko lepšie riešená starostlivosť o najchudobnejších, než v iných krajinách sveta. Táto evanjelická starostlivosť o potrebných nešla teda v reformačných cirkvách natoľko cestou almužníctva, ako to býva v katolíckych krajinách, ale viacej sa hľadali systémové riešenia sociálnych problémov. Napríklad rodina Martina Luthera a jeho manželky Kataríny z Bory dala svoj veľký byt pre účely vysokoškolského internátu alebo pre exulantov z Uhorska. Napríklad aj Konrád Cordatus po prepustení z väzenia v Uhorsku býval jeden rok ako utečenec v tomto veľkom Lutherovom dome. Aj to bol diakonický čin

od Lutherovcov a akýsi prejav pozemskej realizácie kráľovstva Božieho. Aj dvanásť mníchov, ktoré ušli spolu s Katarínou z Bory z kláštora roku 1522, kým sa povydávali, našlo svoje prvé nezištné útočisko v tomto augustiniánskom kláštore vo Wittenbergu.

A tak záverom možno povedať, že Lutherova reformácia naozaj veľa vykonala pre diakoniu v cirkvi a našla aj nové formy získavania prostriedkov pre diakoniu pre biednych tohto sveta.

Vďačne spomeňme na našich wittenberských reformátorov, ktorí vedeli nerozlučne spojiť vieru a lásku, zvestovanie Božieho slova a diakoniu.

prof. ThDr. Igor Kišš s manželkou

Eva Bachletová
publicistka a spisovateľka

Foto: archív Igor Kišš

Božia diakonia pre človeka, ľudská diakonia pre človeka

*„Lebo hoci aj slobodný od všetkých, dal som sa do služby všetkým, aby som čím viacerých získal.“
1K 9, 19*

Reformácia nebola hľadaním konca kresťanskej cirkvi, ale návratom k jej počiatkom. Bola reformovaním toho, čo bolo (človekom) zdeformované. Kládla dôraz na slobodu na jednej strane, a na strane druhej na individuálnu zodpovednosť človeka. Martin Luther v reformačnom spise *O slobode kresťana* 1520 poukazuje na to, čo človeka oslobodzuje, od čoho ho oslobodzuje, kto človeka oslobodzuje a čo je sloboda

Anna-Mária Benková

pre človeka. Sloboda je ukotvená v Božom slove – slove evanjelia. Kým zákon odhaľuje našu neschopnosť a bezmocnosť pri plnení Božej vôle a otroctvo hriechu, tak evanjelium hovorí o slobode, ktorú nám Boh dáva z milosti pre Ježiša Krista. Bohom sme oslobodení k slobode.

Oslobodený k slobode znamená nebyť otrokom hriechu. Sloboda v slobode znamená, môcť sa stať služobníkom pre blížneho dobrovoľne. Vystihuje to aj téza Martina Luthera: „Kresťan je slobodným pánom nad všetkým a nikomu nie je poddaný. Kresťan je poníženým služobníkom všetkého a každému poddaný“. Božou odpoveďou na biedu, trápenie, strach, bolesť, nešťastie, ktoré sú nárekom človeka v porušenosti hriechu vo svete, je Božia diakonia. Boh neopúšťa, ale prichádza ako sluha, aby slúžil a svoje stvorenie zachoval. Ak je Boh v Ježišovi Kristovi služobníkom – mohli by sme povedať diakonom – pre človeka, potom On sám prichádza do stredu bolestí našich životov. No takáto bezpodmienečná láska nielen slúži, ale aj pozýva k službe a na túto službu uspôsobuje. A tak našou odpoveďou na Božiu diakoniu je viera v Boha, ale aj láska k blížnemu – diakonia človeka človeku. Kresťanská viera v Boha v diakonii je viera vyjadrujúca sa v láske, starostlivosti, solidarite, a to nielen k jednotlivému človeku, ale aj k spoločenstvu – zboru, ba dokonca aj k celému stvoreniu. Diakonia je teda odpoveďou na Božiu diakoniu pre človeka, čím sa zároveň stáva súčasťou Božej diakonie.

Tým, že prijímame Božiu lásku, starostlivosť a ochranu, tým aj my máme silu vyjadrovať lásku, poskytovať starostlivosť a ochraňovať. Tam, kde je ohrozenie života, tam nech je diakonia prostriedkom na posilu! Iba vďaka Božej diakonii, môžeme aj my vo svojej krehkosti dávať nádej tým, ktorí sú v ťažkosti – prostredníctvom našej ľudskej diakonie. Diakonia vyžaduje zodpovednosť a odvahu, lebo je kontextuálna. Reaguje na meniace sa potreby a prichádzajúce ťažkosti. Diakonia človeka má na rôzne výzvy dokázať reagovať primeraným spôsobom. Reformácia sa orientuje smerom k počiatku, súčasne je úsilím o cestu vpred, aby sa to dobré v človeku nedeformovalo, ale nachádzalo, rozvíjalo, podporovalo, kultivovalo. Preto aj diakonia má napredovať, využiť to, čo jej bolo dané a konať to, čím bola poverená Božou diakoniou. Cesta vpred neznamena, že všetko bude ľahké a dobré.

Slová apoštola Pavla: „Lebo hoci aj slobodný od všetkých, dal som sa do služby všetkým, aby som čím viacerých získal“ (1K 9, 19) vedú k diakonii nielen kresťanov. Ľudská diakonia je aj prostriedkom na získanie viacerých pre evanjelium. Preto nech nie je diakonická služba exkluzívna iba v evanjelických zboroch, alebo iba medzi kresťanmi. Tak ako je Božia diakonia určená pre všetkých, tak nech sa ľudská diakonia deje v utečeneckom tábore, pri opustených deťoch, týraných ženách, postihnutých, ohrozených menšinách, starých i maličkých, chudobných i práve postihnutých živelnou pohromou.

Tešíme sa, že aj v roku 500. výročia reformácie sa Božia diakonia a ľudská diakonia deje medzi nami slobodne. Amen.

Anna-Mária Benková
absolventka doktorandského štúdia na EBF UK

Zo života Ústredia ED

Inšpirácia zmien sociálneho systému v Srbsku

V prvý septembrový týždeň Evanjelickej diakonie ECAV na pôde ústredia prijala štvorčlennú delegáciu zo Združenia odborných pracovníkov pracujúcich v sociálnych službách v Srbsku. Pracovná skupina srbských sociálnych pracovníkov má záujem iniciovať zmeny v sociálnej sfére v Srbsku, a preto sa obrátila práve na Evanjelickej diakoniu, aby získala

V stredisku ED Trnava

informácie o systéme sociálnych služieb na Slovensku. Evanjelická diakonia v minulosti spolupracovala so srbskými sociálnymi pracovníkmi na viacerých projektoch, preto uvítala možnosť reflektovať spoločné témy. Poverený riaditeľ ED Ján Gasper predstavil činnosť Evanjelickej diakonie, aj v kontexte medzinárodnej spolupráce. Delegáciu zo Srbska prijala na ministerstve vnútra riaditeľka odboru všeobecnej vnútornej správy Jana Valová a informovala ju o pôsobení neziskových organizácií a tretieho sektora na Slovensku. Srbskí hostia sa tiež oboznámili s formami poskytovaných služieb SED Bratislava, navštívili SED Trnava a rovnako tiež trnavské Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, kde získali informácie o práci so zdravotne ťažko postihnutými deťmi. Srbskú delegáciu prijala aj komisárka pre deti Viera Tomanová, ktorá predstavila činnosť úradu a fungovanie, ako aj legislatívny rámec sociálno-právnej ochrany a kurately na Slovensku.

Rokovanie na ED

Na záver pobytu sa srbskí sociálni pracovníci stretli s členom predstavenstva Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce Michalom Oláhom, ktorý im predstavil zákon o sociálnej práci a tiež súčasné formy sociálnej pomoci ľuďom bez domova.

Szilvia Buzalová
Referát služieb ÚED

Sympóziu k reformačnej päťstoročnici na akademickej pôde

Na Evanjelickej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave sa v dňoch 12.–15. septembra 2017 pod záštitou prezidenta SR Andreja Kisku

Obraz „500 rokov reformácie“

uskutočnilo medzinárodné vedecké sympóziu pod názvom 500 rokov reformácie na Slovensku, ktoré otvoril dekan EBF UK Ľubomír Batka. Na slávnostnom otvorení sa zúčastnili významní hostia, medzi nimi rektor UK prof. Karol Mičieta, veľvyslanec Srbska na Slovensku Šani Dermaku, veľvyslanec Nemecka Joachim Bleicker a predstavitelia Karpatských Nemcov, taktiež profesor Robert A. Kolb z USA, profesor Martin Tamcke z Göttingenu, ako aj profesor Karl Schwarz z Viedne, či dekan ETF UK z Prahy Jiří Mrázek. Počas týchto dní odznelo 71 prednášok vedeckých pracovníkov z Izraela, Kanady, Anglicka, USA, Nórska, Nemeckej spolkovej republiky, Rakúskej republiky, Ruskej federácie, Českej republiky, z Rumunska, zo Srbska, ale aj zo Slovenska. Teší nás, že v takomto významnom medzinárodnom spektre odborníkov odznela aj prednáška Anny-Márie Benkovej, pracovníčky Evanjelickej diakonie s témou „Sermo de triplici iustitia and Sermo de duplici iusticia“ „Lutherove spisy o troch a dvoch spravodlivostiach“ – bola to teologická analýza pojmov pasívnej a aktívnej spravodlivosti, ako ich Luther vysvetľuje v dvoch ranných spisoch. Dôraz na pasivitu vo vzťahu k Božej aktivite na človeku a na druhej strane ľudskú aktivitu k človeku. Veriaci človek sa nemá izolovať, ale vďaka Božej aktivite, ktorá spočíva v ospravedlnení človeka, má aktívne pristupovať k blížnemu v núdzi s láskou.

Pri príležitosti sympózia Evanjelická bohoslovecká fakulta UK usporiadala vernisáž olejomaľieb insitného maliara Jána Glózika z Kovačice s inštaláciou jeho reformačného obrazu s názvom 500 ro-

Anna-Mária Benková

kov reformácie. Počas sympózia sa uskutočnili viaceré sprievodné akcie a výstavy umeleckých diel.

Nemecké fórum pre východnú Európu v spolupráci so Slovenským národným múzeom pripravili trojjazyčnú reformačnú výstavu. Vedúca knižnice Katarína Kianicová pripravila výstavu viacerých vzácných vydaní Cithary sanctorum, ktorými sa prezentovala EBF UK. Veľmi úspešná bola aj výstava s názvom Vyšívaná reformácia, ktorá bola prezentáciou ručne vyšívaných gobelínov na návrh akademickej maliarky prof. Janky Krivošovej.

Jana Gasperová

Referát Public relations a Fundraising ÚED

Dve stretnutia jedna téma - povodne

Na území Slovenska možno vnímať dôsledky klimatických zmien aj v podobe povodní. Počas posledných desaťročí ich bolo viacero, lokálnych, regionálnych povodní na Slovensku, ako aj v iných európskych krajinách. Spomeňme si na rozsiahlejšie povodne v roku 2002, 2010 či 2013, ktoré spôsobili nielen miliónové materiálne škody. Ľudia boli v núdzi, iní ľudia boli ochotní pomáhať. Konkrétnu pomoc poskytla aj Evanjelická diakonia tak doma, ako aj v zahraničí, a to formou materiálnej pomoci. Potreba i možnosť pomáhať podnietili vznik platformy na Slovensku, ako aj medzinárodnej siete organizácií, ktoré sa témou povodne zaoberajú a týkajú sa ich.

V roku 2013, kedy sa Dunaj zo svojho koryta vylial, sa v Devíne stretlo niekoľko neziskových organizácií, ktoré úspešne skoorinovali dobrovoľníkov. Efektívnosť takejto spolupráce podnietila vznik platformy RISC – Prijímacie, informačné a podporné centrum mimovládnych organizácií (Reception, Information and Support Centre NGO). Siedmymi organizáciami bolo podpísané memorandum o spolupráci, ku ktorým patrili: Slovenský Červený kríž, Slovenská katolícka charita, Asociácia samaritánov Slovenskej republiky, ADRA (Adventistická agentúra pre pomoc a rozvoj), Modrý anjel (tím krízovej intervencie, Človek v ohrození, Človek v tísni o.p.s.) a Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku. Cieľmi sú poskytnutie pomoci a podpory osobám a to pri, počas a po zasiahnutí mimoriadnymi udalosťami a katastrofami. Táto platforma mala nastaviť aj novú úroveň spolupráce so zložkami integrovaného záchranného systému, orgánmi štátnej správy a samosprávy. Jej účelom je navzájom zdieľať informácie o vlastných a iných využiteľných zdrojoch a aktivitách, využívať jeden komunikačný bod na rýchlu a efektívnu komunikáciu, zodpovedne zaobchádzať s materiálными a ľudskými zdrojmi, zvyšovať pripravenosť personálu na mimoriadne udalosti a zvyšovať dôveryhodnosť a transparentnosť zúčastnených organizácií. Platforma RISC-u umožňuje rýchle a kvalitne poskytovať pomoc a podporu i menším organizáciám.

Dňa 11. septembra sa na ústredí Evanjelickej diakonie uskutočnilo druhé stretnutie RISC-u.

Stretnutie Diakonie Katastrophenhilfe

Po obmene personálu v jednotlivých organizáciách, ako aj pri zvýšení materiálnych a technických kapacít, je potrebné pripraviť RISC na možné mimoriadne udalosti, zvlášť povodne. Záujmom stretnutia bolo reflektovať minulosť, ako aj súčasné výzvy a zlepšiť spoluprácu a pomoc do budúcnosti. Stretnutia sa zúčastnili predstavitelia Katolíckej charity, Červeného kríža, Človeka v ohrození, Modrého anjela a Platformy MVRO, ako aj sám iniciátor RISC-u. Počas stretnutia bola prezentovaná činnosť Evanjelickej diakonie, konkrétne referátu zameraného na humanitárnu a rozvojovú pomoc. Zároveň pracovníci diakonie ocenili dobré skúsenosti zo spolupráce s Diakonie Katastrophenhilfe v Nemecku (DKH).

Rok 2013 nepodnietil len vznik platformy RISC, ale aj medzinárodnú sieť organizácií – Sieť organizácií zo strednej a východnej Európy, ktoré sa zaoberajú pomocou a podporou pri povodniach. Zahraničná sieť organizácií zahŕňa Diakonie Českobratské cirkve, Diakonie Poľska, Diakonie Katastrophenhilfe Rakúsko, Diakonie Katastrophenhilfe Nemecko a AIDRom Rumunsko (Ekumenická asociácia cirkví v Rumunsku). Vďaka DKH sa každoročne organizuje stretnutie v inej krajine, ktorého účelom je zdieľať osvedčené formy pomoci, budovanie kapacít, workshopy a networking.

V dňoch 18.–19. septembra sa konalo po prvýkrát stretnutie na Slovensku v Bratislave. Hlavným cieľom stretnutia bola práca na *Emergency preparedness response plan*, ktorej obsahom sú prezentácia siete, ale i jednotlivých organizácií, stručný popis kontextu mimoriadnych udalostí v určitých regiónoch Európy, systém poskytovania pomoci a podpory, materiálne kapacity. Výsledkom bola i dohoda o vzájomnej medzinárodnej spolupráci v prípade veľkých katastrof a nedostatku materiálneho či technického zabezpečenia.

V rámci stretnutia sa uskutočnilo rokovanie medzi Diakonie Katastrophenhilfe a Diakoniou o realizujúcom projekte „Posilnenie pomoci pri živelných pohromách“.

Veríme, že angažovanosť Evanjelickej diakonie v rámci platformy RISC a medzinárodnej siete prispeje k príprave a schopnosti efektívne zmierňovať neželané prírodné katastrofy.

Anna-Mária Benková
Referát osobitnej pomoci ÚED

Ked' sa rozdielne kultúry stretnú

Bývame na spoločnom kontinente, máme spoločnú peňažnú menu, vieme sa dohovoriť spoločným jazykom, no predsa máme rozdielne korene, rozdielne tradície, rozdielnu mentalitu, rozdielny charakter. Sme veľmi vďační, že aj tento rok sme mohli na Slovensku v rámci dobrovoľníckeho roka organizovaného Evanjelicou diakoniou a Diakoniou Mitteldeutschland privítať troch nemeckých dobrovoľníkov Franzisku, Jorana a Arona. V spolupráci s partnermi v Nemecku i na Slovensku, môžu títo traja mladí ľudia prežiť plnohodnotný rok, naučiť sa aspoň základy slovenského jazyka, spoznať nových ľudí a najmä osobnostne rásť. Ďakujeme Evanjelickej spojenej škole v Martine, cirkevnému zboru vo Vrbovcich, Evanjelickému lýceu a Evanjelickej bohosloveckej fakulte UK v Bratislave a Stredisku evanjelickej diakonie Bratislava za otvorenú náruč, otvorené srdcia pre týchto našich dobrovoľníkov. Naši nemeckí dobrovoľníci sa už stihli zabývať vo svojich dobrovoľníckych miestach a absolvovať tzv. „Sprachkurs“, ktorý je štartovným intenzívnym vzdelávaním v slovenskom jazyku, gramatike, v spoznávaní slovenských krás, tradícií, kultúry.

Nemeckí dobrovoľníci

Ďakujeme Spoločenstvu evanjelickej mládeže za organizačné zastrešenie vzdelávacieho kurzu.

Veríme, že sa Slovensko stane príjemným prechodným domovom pre týchto mladých ľudí.

Katarína Šoltéssová
Referát Zborovej diakonie ÚED

Slúžme v duchu kresťanskej lásky

...týmto slova-
mi sa 26. októbra za-
čala biblická hodina
v kulpínskom evan-
jelickej cirkevnom
zbore, na ktorej sa
zúčastnili aj predsta-
vitelia Evanjelickej
diakonie (ED) ECAV
na Slovensku. Zbo-
rový farár Jaroslav
Javorník si zvolil té-
mu o boháčovi a chudobnom Lazárovi, ktorou ozrej-
mil, že nie je hriechom byť bohatý, ak je bohatstvo
získané poctivou prácou, ale je veľkým hriechom
odmietnutie pomoci núdznemu. Diakonia, to je tá
pomoc núdznemu, ktorú neraz každý jeden z nás
koná, avšak najčastejšie to robí pri najbližšej rodine,
či známych. Evanjelická diakonia hlása kresťanskú
pomoc postihnutým, starším, chudobným a chorým.
O tom hovoril poverený riaditeľ ED Ján Gasper
a Szilvia Buzalová, vedúca referátu sociálnych slu-
žieb ED zo Slovenska, ako aj Anna-Mária Benková,
pôvodcom z Hložian, ktorá má na starosti humani-
tárnu a rozvojovú pomoc Evanjelickej diakonie
ECAV na Slovensku.

Evanjelická diakonia ECAV viackrát poskytla
pomoc Srbsku. Prvýkrát to bolo počas bombardova-
nia NATO 1999, keď dočasne na Slovensku ubytova-
la slovenské deti s matkami, potom pomáhala pri
predvlnajších veľkých záplavách v našej krajine
a najnovšie sa angažuje aj v riešení utečeneckej krízy.
Okrem toho organizuje aj rôzne zbierky a akcie.
Zaujímavý je ich projekt Koľko lásky sa zmestí do
krabice od topánok. Evanjelická diakonia zabezpe-
čuje v duchu kresťanskej lásky k blížnemu duchovnú
a materiálnu pomoc tým, ktorí potrebujú pomoc
a boli prijatí do opatery alebo inej programovej
činnosti ED.

Jaroslav Javorník, zborový farár

Aj my môžeme pomáhať

Žiaci druhého stupňa Evanjelickej základnej
školy Prešov zažili 6. novembra zaujímavú návštevu,
keď im Katarína Šoltéssová z Referátu zborovej
diakonie ED ECAV na Slovensku prišla priblížiť
poslanie a význam tejto organizácie a nielen to.
Piataci sa zoznámili s pojmom „diakonia“, logom
Evanjelickej diakonie a jeho symbolikou. Dozvedeli
sa základné fakty a zaujímavosti z histórie diakonie
na Slovensku i vo svete. Dostali praktické informácie
o tom, ako diakonia funguje dnes, akým činnostiam
sa venuje, kde má svoje strediská. Zaspievali si spolu
pieseň "Ja v srdci svetlo mám", rozprávali sa o tom,
ako môže každý z nás pomôcť konkrétnym činom
tomu, kto to potrebuje. Šiestaci, siedmci a ôsmaci
si v krátkej
súťaži úspeš-
ne zopakova-
li, čo už o dia-
konii vedia,
keďže v mi-
nulom škol-
skom roku už
zažili úvodný
workshop
o diakonii.

Diakonia na škole

Ďalej sa rozprávali o tom, čo všetko je dôležité a pot-
rebné pre každodenný život človeka, ale aj o tom, ako
sa cíti a čo prežíva, keď mu niečo z toho chýba. Aby si
to vedeli žiaci na konkrétnom príklade lepšie predsta-
viť, absolvovali aktivity so zaviazanými očami, vďaka
čomu si mohli na vlastnej koži vyskúšať, aké to je, keď
niekto nemá zrak. Žiaci počuli o úlohe diakonov
a diakonís v minulosti, o tom, čo dnes robia profesio-
nálni pracovníci, či dobrovoľníci v zboroch a ako mô-
že byť každý človek služobníkom. Na záver ich čakal
biblický príbeh o uzdravení nemocného v Betezde.
Hodiny boli oživené aj skladaním puzzle a lúštením
tajničky.

Veríme, že aj takéto aktivity môžu prispieť
k zvyšovaniu vnímavosti žiakov na problémy iných,
formovaniu ich hodnotovej orientácie a ich myslí,
srdc a rúk k ochote slúžiť blížnym aj v praktických
skutkoch lásky.

Katarína Pucovská

Redaktorka duchovnej relácie Pohľady k výšinám Rádia Nový Sad

Lucia Beňová

učiteľka Evanjelickej spojenej školy

Potravinová zbierka TESCO opäť úspešná

Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku sa v dňoch 9.–11. novembra opäť zapojila do potravinovej zbierky, ktorú už piaty rok organizuje obchodný reťazec TESCO STORES SR, a.s. v spolupráci s charitatívnymi organizáciami Depaul Slovensko, Slovenskou katolíckou charitou, Potravinovou bankou Slovenska a OZ Vagus Bratislava. V 17 vybraných predajniach TESCO mohli tak zákazníci odovzdať trvanlivé potraviny, drogistický tovar, prostriedky osobnej hygieny.

Marián Jakubička za Tesco a Ján Gasper za ED

Usilovní dobrovoľníci

Evanjelickej diakonie ECAV tento rok pomáhala prostredníctvom cirkevných zborov ECAV Senica, Myjava, Bardejov, Lubiná, Sládkovičovo, Banská Štiavnica, Brezová pod Bradlom, ako aj strediskám evanjelickej diakonie Bratislava, Košeca, Vranov nad Topľou, Kšinná, Komárno, Hontianske Moravce, Skalica, Chmeľov. Do pomoci sa zapojilo aj zariadenie pre seniorov v Gabčíkove a Detský domov Uralská v Košiciach. Pomáhali tiež pracovníci ústredia Evanjelickej diakonie a dobrovoľníci.

Ďakujeme všetkým cirkevným zborom ECAV, strediskám evanjelickej diakonie, dobrovoľníkom a ďalším spolupracujúcim organizáciám Evanjelickej diakonie, ktorí v obchodných prevádzkach TESCO zbierali zakúpený tovar. Hodnota vyzbieraného tovaru je tento rok celkom 23.603,88 € a celková hmotnosť darovaného tovaru je 18.754,14 kg.

Tešíme sa, že v tomto predvianočnom čase budeme môcť obdarovať ľudí v núdzi, ľudí bez domova, sociálne slabších, opustené matky s deťmi a sociálne slabé rodiny. Rovnako sa tešíme, že sa nám spoločne darí otvárať srdcia ľudí pre ľudí... Ďakujeme!

Szilvia Buzalová
Referát služieb ÚED

Americký teológ získal čestný doktorát Univerzity Komenského

Profesor Robert Allan Kolb z Concordia Seminary v St. Louis, USA sa 13. novembra 2017 stal 122. čestným doktorom Univerzity Komenského v Bratislave (UK). Udelenie titulu za príspevok k výskumu reformácie a dlhodobú spoluprácu navrhla Evanjelickej bohoslovecká fakulta UK.

Dr. h. c. mult., prof. Robert Kolb, PhD., je poprednou vedeckou autoritou na reformáciu a poreformačné obdobie, Martina Luthera a jeho spolupracovníkov a na evanjelickú teológiu. Je nositeľom troch čestných doktorátov a svetovo uznávaným odborníkom na výskum druhej a tretej generácie

Čestný doktorát UK pre amerického teológa prof. Roberta Kolba

reformačných teológov, obdobia konfesionalizácie a kontroverznej teológie 16. storočia. Jeho špecializácia sa zameriava na oblasť strednej a východnej Európy vrátane dnešného Slovenska. Pôsobil ako výkonný riaditeľ Centra pre reformačný výskum a takmer dve desaťročia vyučoval na svojej alma mater Concordia University, St. Paul. Ako misijný profesor a riaditeľ Inštitútu pre misijné štúdiá na Concordia Seminary, St. Louis pôsobil na zahraničných evanjelických inštitúciách po celom svete.

„Som nesmierne rád, že v roku, keď si pripomínáme 500 rokov reformácie, vítame na pôde našej univerzity s prívlastkom „národná“ jedinečnú osobnosť s výnimočnou schopnosťou integrovať reformáciu, históriu, výskum a teologické vzdelávanie a reflektujúcu význam viery a cirkvi v súčasnom svete,“ povedal na slávnosti rektor Univerzity Komenského v Bratislave prof. RNDr. Karol Mičieta, PhD.

prof. Robert Kolb na akademickej pôde

So slovenskými odborníkmi spolupracuje profesor dlhodobou prostredníctvom Evanjelickej bohosloveckej fakulty UK (EBF UK). „V rokoch 2001, 2002, 2004 a 2014 tu viedol Letnú teologickú akadémiu – program kontinuálneho vzdelávania pre talentovaných teológov zo Slovenska, Srbska, Rumunska, Sliezska a pre doktorandov EBF UK. Vedecké a odborné prednášky tu predniesol aj pri iných príležitostiach,“ uviedol dekan EBF UK doc. Mgr. Ľubomír Batka, Dr. theol.

Prof. Robert Kolb má so Slovenskom silné väzby: „Každá návšteva Bratislavy rozšírila moje poznanie vďaka rozhovorom s pastormi a profesormi, ako aj

s laikmi, čo mi umožnilo lepšie pochopiť širšie dimenzie cirkevnej histórie v Európe.“

Na slávnostnom podujatí sa zúčastnili predstavitelia diplomatických zborov na Slovensku, rektori domácich a zahraničných vysokých škôl, ako i ďalší vzácni hostia. Medzi pozvanými boli aj zamestnanci ED ECAV na Slovensku.

Andrea Földváryová

Oddelenie vzťahov s verejnosťou
Univerzita Komenského v Bratislave

Foto pre UK: Vladimír Kuric

Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok

Evanjelickej diakonie spolupracuje dvanásť rokov s cirkevnými zbormi ECAV na Slovensku na príprave vianočných balíčkov pre deti žijúce na Dolnej zemi. Projekt je známy pod názvom Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok.

Verte, že sa tam zmestí veľmi veľa lásky. Presvedčili sme sa o tom pred piatimi rokmi, keď sme sa zapojili do tohto projektu Evanjelickej diakonie. Každý rok sa o tom nanovo presvedčame. Obyčajná škatuľa, ktorá skrýva v sebe rôzne prekvapenia...

Keď som sa prvýkrát dozvedela o tomto projekte a bola som oslovená za cirkevný zbor, večer som premýšľala ako a koho oslovím. Rozhodla som sa, že na sociálnu sieť napíšem status a tam opíšem

Radosť detí v CZ Nadlak

o aký projekt ide a čo k tomu potrebujem. Moja radosť bola neopísateľná, keď reagovali mnohí. Chceli potešiť, zapojiť sa a dozvedieť sa o tom viac. Zrazu tých detí, ktoré nám prideliť bolo málo. Telefonovala som do Bratislavy a povedala som, že mám ešte ľudí, ale deti zo zoznamu sa minuli. A na druhej strane odpoveď: „Také problémy, keby sme riešili.“ Potom som už niektorým v Pliešovciach iba povedala: „Tento rok už nepotrebujeme, na budúci rok budem s vami počítať.“ Som veľmi šťastná, koľkých ľudí to oslovilo. Máme srdcia otvorené pre druhých, a to mi robí radosť.

Viem, že v mnohých cirkevných zboroch sa tiež zapájajú do tohto projektu, alebo si robia vlastné balíčky a pomáhajú iným deťom. Je skvelé vidieť, ako „obyčajná“ krabica od topánok dokáže rozžiariť detské oči. A tak nech sa Pán Boh prizná ku každej práci, ktorú robíme z lásky k druhým.

Viem, že v mnohých cirkevných zboroch sa tiež zapájajú do tohto projektu, alebo si robia vlastné balíčky a pomáhajú iným deťom. Je skvelé vidieť, ako „obyčajná“ krabica od topánok dokáže rozžiariť detské oči. A tak nech sa Pán Boh prizná ku každej práci, ktorú robíme z lásky k druhým.

Katarína Zaťková
zborová farárka CZ ECAV Pliešovce

Vianočné balíčky z CZ Pliešovce

Oslovili nás zamestnanci renomovanej účtovnej firmy s veľkou túžbou prísť práve k nám do strediska „darovať svoj utorok“. Predložili nám konkrétnu predstavu aktivity pre našich klientov. Pripravili si pre nás vyrábanie ozdôb na náš vianočný stromček.

Vďaka sme prijali ich ponuku. Po doladení všetkých detailov tohto charitatívneho projektu, sme privítali sedem zamestnancov na pôde nášho zariadenia. Rozdelili sa do troch skupín. Jedna skupina sa venovala vyrábaniu vianočných ozdôb. Druhá skupina sa rozišla po izbách klientov, ktorí trávajú viac času počas dňa na lôžku a obohatili ich osobným rozhovorom, prípadne spoločným čítaním kníh. Tretia skupina sa pohodlne usadila ku stolom so zámerom zahrať sa spoločenské hry, či obľúbené karty. Prežili sme spolu veľmi obohacujúci a kvalitný čas – od srdca k srdcu.

Na druhý deň sme dostali ďakovný mail od našich návštevníkov, z ktorého by sme radi citovali: „Bol to pre všetkých z nás obohacujúci zážitok, starčekovia s nami skvelo spolupracovali a verím, že k Vám ešte budeme môcť prísť aj niekedy inokedy v budúcnosti. Tak isto by som chcela vyzdvihnúť aj veľmi milý prístup opatrovateľiek a hlavnej sestry na oddelení. Dúfam, že aj seniorom sa s nami páčilo a niektoré z ozdôb zavesíte na stromček na pamiatku.“

Sme veľmi vďační za novonadobudnutých priateľov a priaznivcov. „Lebo ochotného darcu miluje Boh!“ 2.Kor 9,7

Silvia Fáberová
projektová manažérka SED Bratislava

Obohacujúci čas

Vyrábanie vianočných ozdôb

Zo života stredísk ED

„Giving Tuesday“ v našom stredisku

V rámci amerického sviatku vďakyvzdania, vytvorili obzvlášť zahraničné firmy pôsobiace na Slovensku špeciálny deň s príležitosťou pre svojich zamestnancov darovať svoj čas, lásku a záujem o tých, ktorí sú znevýhodnení v utorok 28. novembra pod názvom „Giving Tuesday“ (v preklade „Daruj svoj utorok“).

Ocenenie profesionálneho rodiča

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, v spolupráci s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny a Spoločnosťou priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar ocenilo dňa 5. októbra v priestoroch historickej budovy NR SR v Bratislave zamestnancov štátnych a neštátnych detských domovov, oddelení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately úradov práce, sociálnych vecí a rodiny za Sociálny čin roka.

Z rúk ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Jána Richtera si prevzala významné ocenenie aj naša zamestnankyňa pani Iveta Valovičová, ktorá pracuje ako profesionálny rodič. Toto povolanie sa jej stalo zároveň poslaním, nielen jej, ale celej rodine. Spolu so svojim manželom, ktorý je jej veľkou oporou, vychovávajú aj päť vlastných detí.

Pani Ivetka pre všetky deti hneď po príchode do jej rodiny vytvára a zabezpečuje podmienky pre ich zdravý vývin a ich všestranný rozvoj. Jej ľudský

Iveta Valovičová s manželom

a empatický prístup, ako aj pracovné skúsenosti ju predurčujú pomáhať tým najzraniteľnejším – deťom, ktorých biologickí rodičia z rôznych dôvodov zlyhali, poskytuje im lásku, bezpečie a emocionálnu podporu. Záleží jej, ako aj celej rodine na tom, aby deti boli spokojné a šťastné.

Iveta Valovičová je človek s veľkým srdcom, je obľúbená pre svoju bezprostrednosť a láskavosť, je čestná, svedomitá a vytrvalá, vždy rada pomôže, poradí, povzbudí. Má silné sociálne cítenie a sponánnu túžbu pomáhať, nerobí žiadne rozdiely medzi svojimi deťmi a deťmi, o ktoré sa stará len dočasne. Deťom venuje všetok svoj voľný čas, vedie ich k zodpovednosti, teší sa z ich úspechov, robí všetko, čo dobrý „profesionálny“ rodič má. Pani Ivetka je dôkazom, že ešte aj v súčasnosti možno prácu robiť srdcom a s láskou.

Iveta Trnkusová

pracovníčka SED Banská Bystrica Domov detí

Úspešný prvý rok v Debore

Ani sme sa nenazdali a pripravujeme sa na najkrajšie sviatky roka, Vianoce. Toto obdobie prežívame všetci intenzívnejšie. Dni pred Vianocami sú ideálnym časom na to, aby sme si aspoň na chvíľu vstúpili do svedomia a mohli zrekapitulovať, čo dobré a zlé nás postretlo počas roka. Ako sme náš prvý rok prežili v DEBORE?

Naše mladé zariadenie sa postupom času rozrastá nielen o matky s deťmi, ale aj o odborný tím, ktorý zabezpečuje sociálne a psychologické poradenstvo, vykonáva pracovnú terapiu, či záujmovú činnosť. Cieľom našej práce je odbornú činnosť vykonávať v rodinnej a priateľskej atmosfére. Okrem pracovných zručností podporujeme aj kreativitu našich mamičiek a ich ratolestí, pričom sa vždy dobre bavíme. Spoločne tak trávime čas a spoznávame neľahké osudy matiek a ich detí. Pre naše klientky vytvárame rodinné prostredie a snažíme sa byť im pomyselnými mamami, ktoré poradia pri výchove detí, usmernia ich v rôznych životných situáciách, pomôžu pri starostlivosti o deti, naučia ich niečo nové, čo doteraz nepoznali, pochvália, no i pokarhajú, ak je treba. Ich prejavovaná úcta a rešpekt sú pre nás dostatočnou spätnou väzbou a hnacím motorom

Ocenenie

sú spontánne reakcie detí, ktoré našu prítomnosť vnímajú, ako súčasť zariadenia.

Takto oslavujeme

Od apríla sme prešli kus cesty. Naučili sme sa pestovať kvety a zeleninu, aktívne sme spolu prežili prázdniny, sviatky, meniny a narodeniny. Najviac nás spojili posledné dni, kedy sme si všetci „vyhrnuli rukávy“ a pustili sme sa do úpravy nášho dvora. Vďaka pomoci dobrých ľudí, úspešných projektov a nášho nadšenia pre dobrú vec, sme dokázali malý dvor premeniť na zelené ihrisko. Pre našich najmenších na vyplnenie voľného času a pre mamičky na oddych.

Ako náš úspešný rok zhrnúť do jednej vety? Dôvera, empatia, bezpečnosť, láska, ochota a asertivita – je pre nás jedným slovom DEBORA, útulok pre matky s deťmi.

*Edita Palečková
správkyňa SED Horná Mičiná*

Háčkované chobotničky

V októbri a novembri sme sa spolu so šikovnými klientkami denného stacionára v Chmeľove zapojili do mimoriadnej akcie. Uháčkovali sme moderné hračky, ktoré sme venovali neonatologickému oddeleniu FNŠP Prešov.

Chobotničky pomáhajú predčasne narodeným deťom, aby sa cítili bezpečnejšie. Táto myšlienka vznikla v Dánsku, kde vedci zistili, že predčasne narodené deti objímajúce chobotnice v inkubátore majú pravidelný tep, lepšie dýchajú a majú vyššiu

hladinu kyslíku v krvi. Tieto deti sú pokojnejšie, nevyťahujú si trubičky a hadičky z končatín. Chápadlá končatín zrejme pripomínajú deťom pupočnú šnúru a mäkká pletenina matkinu maternicu. Tieto informácie a zrozumiteľný návod sme čerpali z internetu. Zhotovenie jednej chobotničky trvá cca. 4 – 5 hodín sústredenej práce. Vyrobili sme spolu 15 ks. Tento projekt priniesol úsmev na tvár zúčastnených, radosť z tvorby i zo zmysluplne tráveného času. Spojil generácie najstarších a najmladších a verím, že priniesol požehnanie. „Vysoko hodnotím tento nápad ako skvelú formu rehabilitácie pre nás seniorov. Háčkovanie ma opäť chytilo za srdce a po dlhej dobe som chytila opäť háčik do ruky. Háčkovala som v stacionári, ale aj večer a cez víkend doma. Ukázala som chobotničky aj deťom pri videohovore. Ocenili myšlienku darovania“, povedala mi naša klientka Marta H. Je to vdova, samostatne bývajúca a bývalá učiteľka, ktorá roky učila deti i ručným prácam.

Takýmto aktivitám sa v dennom stacionári venujeme. Popri zaopatrení dostávajú naši prijímatelia sociálnych služieb pocit potrebnosti, spoločenstva a denne Božie slovo. Hoci máme obavy z ďalšieho fungovania ambulantnej formy sociálnych služieb po novelizácii zákona o sociálnych službách, ale pevne veríme, že sociálne služby na komunitnej úrovni budú aj naďalej prinášať požehnanie mnohým.

Háčkovaním k dobrej veci

Odvzdávanie chobotničiek

*Marta Nemčíková
vedúca denného stacionára Chmeľov*

Práca s hlinou

V priebehu mesiaca jún – október 2017 sme v škole pre hluchoslepých pracovali na projekte „Práca s hlinou – podporná terapia vzdelávania žiakov s hluchoslepotou“. Hlavným cieľom projektu bolo zaradiť prácu s hlinou ako formu terapie do pravidelných podporných činností edukácie žiakov s hluchoslepotou.

Stimulácia motoriky

Všetky podporné opatrenia vzdelávania smerujú k rozvíjaniu celej osobnosti. U žiakov, s čiastočným poškodením sluchu a zraku, sa pri vzdelávaní kladie dôraz na to, aby sa naučili tieto zmysly adekvátne využívať a koordinovať. U žiakov, ktorí tieto zmysly nemajú, sa edukácia sústreďuje na hmat, čuch a chuť. Práca s hlinou má mnoho pozitívnych účinkov: posilňuje sebavedomie; je médium kompenzácie chýbajúceho (poškodeného) zmyslu; pôsobí relaxačne a rehabilitačne; stimuluje jemnú

Radostná terapia

motoriku, vnímanie priestoru, koordináciu ruky a oka; pre žiakov s mentálnym postihnutím dáva možnosť konkrétneho telesného vnímania.

Vďaka tomuto projektu sme zabezpečili hrnčiarsky kruh, nástroje a formy pre prácu s hlinou, farebnú bezváplovú hlinu i hlinu v prírodných farbách, akrylové farby, laky. Od začiatku nového školského roka sme túto formu terapie zaradili u každého žiaka do individuálneho vzdelávacieho programu ako aj do výchovného programu školského internátu.

*Ludmila Gregová
zástupkyňa riaditeľa školy ESSi Červenica*

Takto si žijeme

Seniori, ktorí žijú v našom zariadení, majú väčšinou ťažkosti s chôdzou po schodoch a prekonať čo len jedno poschodie je pre nich veľký problém. V priebehu tohto roka sme zrealizovali projekt, ktorého cieľom bolo zvýšiť kvalitu života našich klientov a zabezpečiť ľahší presun medzi poschodiami v časti budovy, kde sa nenachádza výťah. Už pred pár rokmi sa nám vynorila myšlienka zakúpiť schodolez. Z niekoľkých ponúk sme vybrali ten, ktorý

vyhovoval našim požiadavkám a technickým parametrom. Realizáciou tohto projektu sme dosiahli nielen zvýšenie kvality života našich klientov, ale aj zefektívnenie práce našich zamestnancov. Tento projekt by sme však nemohli zrealizovať bez finančnej

Skvalitnenie života

podpory v rámci akcie Hoffnung für Osteuropa a finančnej pomoci obce Hontianske Moravce. Týmto vyslovujeme poďakovanie všetkým, ktorí nám pomohli zlepšiť poskytovanie našich služieb.

Okrem obnovenia technického vybavenia zariadenia sme svoju pozornosť venovali aj tomu, aby sme čo najviac klientov zapojili do spoločných aktivít. Našou najúspešnejšou aktivitou bolo štrikovanie farebných štvorcov, z ktorých sa potom zhotovovali deky určené na pomoc

Tím šikovných rúk

pre deti v Južnej Afrike. Bola to veľmi zaujímavá činnosť, do ktorej sa zapojili takmer všetci klienti, ktorým to dovoľoval ich zdravotný stav. Štvorce sme

vyrábali zo zbytkov vlny a spolu sme uplietli 120 štvorcov. Milé bolo to, že do akcie sa zapojili aj tí, ktorí nevedia alebo nemôžu štrikovať a to tak, že párali staré svetre a motali vlnu do klobiek. Takto nám spoločne prešlo celé leto. Svoju prácu sme zakončili spoločným posedením pri zmrzlinovom pohári, kedy sme si pospomínali ako sa komu darilo alebo nedarilo pri práci. Všetci sme mali dobrý pocit z toho, že ešte v seniorskom veku dokážeme urobiť niečo, čo pomôže tým, ktorí to potrebujú.

S Božou pomocou sa spoločne snažíme prekonať všetky prekážky, uľahčiť si svoju prácu, ale zároveň prinášať do života našich seniorov radosť s toho, že aj vo vyššom veku dokážu viesť plnohodnotný život.

*Jana Brunauerová
riaditeľka SED Hontianske Moravce*

Májová sobota

V jednu slnečnú májovú sobotu, sme sa s pani riaditeľkou Alžbetou Kontárovou a klientami zariadenia SED Horné Saliby, vybrali na jazdecké preteky,

Ochuťnávka

konané v Horných Salibách. Tu sa však nekonala len prehliadka sily týchto ušľachtilých zvierat. V priľahlom lesíku stáli pri kotlíkoch ženy aj muži a niečo varili. Súťažili o najlepšiu guláš. Boli to guláše hovädzie, bravčové aj baranie. Pani Helena Danadajová, naša teta zo strediska, sa so svojou kamarátkou Zuzkou a s ostatnými členmi Matice slovenskej a miestneho Klubu seniorov tiež zapojili do tejto akcie. Varili hneď v dvoch kotlíkoch. Keď sme prišli bližšie, v jednom už rozvoniaval baraný guláš a v druhom kotlíku bublal bravčový paprčkový paprikáš. Pani Helena Danadajová hovorí, že keď sa dá do neho všetko, čo tam patrí, napr. aj kirajka, vtedy je najlepší.

My sme si po dovarení zobrali baraný guláš a pomaly sme sa rozlúčili. Boli sme zvedavé ako pochodili v súťaži. Až na druhý deň sme sa dozvedeli, že 1. miesto vyhrala Matica slovenská s baraným gulášom a za paprčkový bravčový paprikáš od Klubu seniorov získali 3. miesto.

Dobrá spoločnosť

Peňažný výťažok z akcie sa rozhodli členovia Matice slovenskej a Klubu seniorov venovať Materskej škôlke pri ZŠ v Horných Salibách.

Ďakujeme Pánu Bohu, že aj takýmto spôsobom sme mohli príjemne prežiť čas v prírode a verím, že súťažiacim priniesol dostatočné zadosťučinenie za vynaložené úsilie.

*Anna Vasasová
sociálna pracovníčka SED Horné Saliby*

Nevšedné dni

V Komárne máme diakonické zariadenie v starších, ale milých a útulných miestnostiach v cirkevných priestoroch. Tieto priestory zariaďovali a postupne zdokonaľovali všetci členovia nášho cirkevného zboru. Cítíme sa v nich veľmi dobre, robíme si program podľa záujmu všetkých. V letných mesiacoch máme program veľmi zaujímavý, lebo skoro každý deň sa stretneme inak a inde. Dôstojné oslavy okrúhleho výročia narodenia našej správkynne SED, nám ich pripravila doma so svojou rodinou.

Bol to krásny a neza-
budnuteľný deň, kto-
rý je len raz v živote.

Všetci sa tešíme
na stretnutia v záh-
radkách a na chalupách,
kde nás pozývajú členovia
diakonie. Často sú to stretnutia
nielen v Komárne,
ale aj v celom okolí.
Vždy sa dobre cítime

v záhradke – malej, útulnej u sestier Gažových. Veľmi
dobrým osviežením tela, duše, ale aj žalúdka, je po-
sedenie v záhradke u manželov Liškových. Radosť
a úžitok nám robí brat Paľko, ktorý pestuje dlhé štíhle
uhorky, ako by boli z fitnessu a na veľkú radosť nám
ich rozdáva.

Niekedy nás ochotní členovia CZ odvezú do
veľkej krásnej záhrady do dediny Marcelová. Sem nás
pozýva sestra Dujničová, ktorá má nielen krásny hlas,
veľmi šikovné ruky, ale hlavne dobré a veľké srdce.
Takýchto obetavých a dobrosrdečných ľudí je na sve-
te málo.

Niekedy sa
stretávame
aj u našej
najstaršej
sestry Evky
Cabáneko-
vej v záhrade
na Alž-
betinom

Ostrove, kde tí čo vládzu, pomôžu obrať čerešne,
slivky alebo hrušky.

Keď nám na našich stretnutiach naša opatrova-
teľka Marika Gažová porozdáva vlastnoručne zhoto-
vený spevník najznámejších piesní z evanjelického
spevníka, pri chutných dobrotách si z plných pľúc
a s radosťou v srdci zaspievame na oslavu Pána.

Tak si v lete v našich záhradkách sedíme a je
nám dobre a vždy odchádzame plní krásnych zážit-
kov. Takto si my, členovia diakonie, nažívame v Ko-
márne a tešíme sa na každý ďalší deň, ktorý nám Pán
Boh dá.

V záhradke u sestier Gažových

Spoločné posedenie

Aktivizácia našich klientov

Na to, aby seniori prežili plnohodnotne jeseň
svojho života, je potrebné nájsť v starobe zmysel
života. Seniorom, ktorí sú umiestnení v našom zaria-
dení, sú poskytované rôzne sociálne služby ako aj
záujmová činnosť.

Pri speve nábožných piesní

Každú voľnočasovú aktivitu si vopred pre-
myslíme a do týždenného harmonogramu naplánu-
jeme. Z pohľadu seniorov sú duchovné potreby v ich
živote nevyhnutné, pomáhajú im zvládnuť ťažké
životné situácie. Preto aspoň raz do týždňa čítame
náboženskú literatúru, spievame nábožné piesne
ukončené spoločnou modlitbou.

Vďačnou a klientami obľúbenou voľnočasovou
aktivitou je muzikoterapia – počúvanie hudby, spev,
tanec. Opakovanie slov piesní podporuje pamäťové
schopnosti a oživuje spomienky na mladosť. V spo-
ločenskej miestnosti majú možnosť pracovať s vlast-
nou tvorivosťou pri arteterapii, kedy maľujú, kreslia
a vystrihujú z farebného papiera. V rámci ergoterapie
hravo zvládnu prišívanie gombíkov na kus látky.

Videoprezentácia

Mária Gažová
opatrovateľka SED Komárno

Oblíbená je aj biblioterapia, kde si urobíme našu domácku kaviareň, a popritom si čítame rôzne časopisy, noviny a príbehy z kníh na pokračovanie. Každý náš klient sa potrebuje v zariadení niečomu venovať, inak by jeho pobyt bol u nás prázdny a nemal by zmysel. K ďalším aktivizačným metódam patrí aj filmový klub, či spoločné posedenia pri príležitosti sviatku alebo životného jubilea.

Vyplniť kultúrne spoločenské podujatia k nám prichádzajú deti z miestnej materskej škôlky, vystúpenie folklórneho súboru Bukovina a tiež vystúpenie hudobnej skupiny Komfort z Topoľčian. Podľa toho, ako naším starým zdravotný stav dovoľí, realizujeme pohybovú aktivitu, či už prechádzkami v okolí areálu nášho zariadenia alebo sa prejdeme do altánku. Radi prichádzajú na besedu aj pracovníčky z mestskej knižnice či odborníčky zo Slovenského zväzu zdravotne postihnutých v Bánovciach. Iba v dôvernom a pokojnom prostredí dokážeme posilňovať zachované schopnosti klientov vhodnou aktivizáciou. Tieto majú pre seniorov veľký význam, pretože odbúravajú napätie, zabúdajú na vlastné problémy, učia sa komunikovať s ostatnými klientami, naučia sa znášať jeden druhého.

Tieto voľnočasové aktivity v našom zariadení im dávajú zmysluplne využiť svoj čas a v neposlednom rade sa zvyšuje aj ich kvalita života. Ďakujeme Pánu Bohu za každý, zmysluplne prežitý deň.

Marta Hrubá
sociálna pracovníčka SED Kšinná

Naše jasličky

Aj tento rok sme prežili požehnané chvíle v našich jasličkách. Naše zariadenie navštevujú deti vo veku od 1 do 3 rokov. S deťmi sa hráme, kreslíme, spievame, čas trávim krátkymi modlitbami a riekankami. Máme za sebou letné slnečné dni, ktoré sme trávili prechádzkami a hrami v našej záhrade. Leto vystriedalo jesenné počasie a my opäť radi zbierame listy, púšťame šarkanov a maľujeme jeseň na papier.

V septembri sa začal ďalší školský rok a my sme opäť privítali v našich jasličkách nové deti. Spolu so sestričkami sa snažíme pre deti vytvoriť čo najlepšiu

atmosféru, požehnaný bezstarostný čas plný radosti a hier, pokiaľ sú ich rodičia v zamestnaní.

Veľmi sa tešíme na nové skrinky, lavičky a postieľky, ktoré sa nám podarilo získať prostredníctvom projektu v rámci zvyšovania kvality poskytovaných služieb nášho strediska. Sme vďační za Božie požehnanie, aj týmto spôsobom. Za pomoc ďakujeme aj našej zborovej pani farárke Lenke Rišiaňovej, ktorú majú deti veľmi rady a vždy ich poteší jej návšteva u nás, jej milý pozdrav a úprimný záujem.

Rodinná atmosféra

V blízkej budúcnosti sa s deťmi budeme pripravovať na blížiaci sa adventný čas. Najviac sa tešíme na prvý sneh a návštevu Mikuláša. Verím, že naša práca bude aj naďalej požehnávaná, vedená správnym smerom v duchu kresťanských hodnôt.

Lenka Mokričková
riadiťka SED Púchov

Darček pre novorodencov od seniorov

Začiatkom septembra sme sa dozvedeli o projekte, ktorý je určený pre bábätká s chorým srdiečkom. Nech to znie akokoľvek zvláštne, je to tak. Farebné háčkované zvieratká majú pri liečbe na malých pacientov pozitívne účinky. Prvá chobotnička začala pomáhať v Dánsku. Za všetkým bola veľká náhoda. Otec priniesol svojej dcérke do

inkubátora túto hračku. Personál si všimol, že jej chápadlá, zamestnali rúčky dievčatka viac ako hadičky. Nápad sa okamžite rozšíril do celej Európy. Na Slovensko ho priniesla sestrička z bratislavského kardiocentra.

Chobotničky sú určené novonarodeným bábätkám, ktoré majú problémy so srdiečkom, ale aj predčasne narodeným deťom, ktoré musia byť ešte nejaký čas na prístrojoch. S tými ich spájajú hadičky, ktoré malým pacientom nedajú pokoj. Novorodenci majú totiž silne vyvinutý úchopový reflex. Upokojí sa im srdiečko a kľudnejšie dýchajú, pretože sa týmto vlastne upokoja. Vieme, že aj tie ďalšie metódy im pripomínajú život pred narodením, napríklad mala by sa im púšťať hudba z obdobia pred narodením. No a chobotnička je akoby pupočnou šnúrou, ktorú boli zvyknutí držať. Dnes chobotničky pomáhajú takmer vo všetkých perinatologických centrách a pediatrických pracoviskách na Slovensku. Bábätká sprevádzajú celou hospitalizáciou a potom s nimi deti odchádzajú domov.

Preto sme sa aj my v našom SED Sazdice nechali inšpirovať a naši seniori pripravili chobotničky pre deti. Naše chobotničky sú teda už pripravené na cestu k svojim malým majiteľom, boli urobené s láskou a veríme, že svoj cieľ dosiahnu a Vianoce už budú novorodenci tráviť v požehnanom rodinnom prostredí!

Katarína Borková
sociálna pracovníčka SED Sazdice

Nech sú požehnání tí, ktorí rozdávali radosť

S Božou pomocou máme za sebou ďalšie mesiace poskytovania sociálnej služby v dennom stacionári Skalica. Mesiace naplnené mnohými rôznymi činnosťami. V rámci aktivizácie našich

klientov sme posilnili muzikoterapiu, a to vďaka pánovi Stanislavovi Kosovi, ktorý medzi nás pravidelne prichádza v utorky a má pre nás pripravené rôzne zaujímavé témy. Bonusom a potešením pre každého jedného z nás je jeho hra na harmonike, čo vždy zlepši našu náladu a vďaka, ktorej zabudneme na svoje bolesti a trápenia. Streda je u nás vyhradená pre arteterapiu, ktorú vedie pani Lenka Vaculíková, učiteľka skalickej základnej umeleckej školy.

Spájame generácie

Nakoľko nás primátor Skalice Ľudovít Barát vyzval, aby sme vystavili svoje ergoterapeutické a výtvarné práce v mestskej galérii, je pre nás veľkou výzvou sa na to dôstojne pripraviť, preto sa teraz venujeme zhotovovaniu krásnych vecí, vyrábaných

Výsledok arteterapie

s veľkou láskou a nemalým úsilím. V terajšom predvianočnom čase sú to najmä adventné vence, anjeli, snehuliaci, ale aj stromčeky, sovy a rôzne dekoratívne dózy. Každý z nás má na každom jednom výrobku svoj vlastný podiel. Jeden štrikuje, druhý zošiva, tretí páre rúno na výplň, ďalší háčkuje či aranžuje. Každý

využíva talenty, ktoré od Pána Boha dostal, a ktoré sa mu ešte uchovali. Veľmi nás teší, že dostávame ponuky z materských škôl, ktoré sa k nám radi vracajú so svojim programom. Naposledy nám doniesli i sladkú bábovku, ktorú upiekli ešte predtým, ako k nám došli s programom plným tanca a spevu. Bolo milé pozorovať s akou ľahkosťou a spontánnosťou si deti vybrali niekoho z našich klientov a pritulili sa k nemu. V takomto spojení nám odvážne deti na záver porozprávali svoju obľúbenú rozprávku.

Boh žehnaj všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom robia radosť našim klientom!

Katarína Chmurčiaková
sociálna pracovníčka SED Skalica

Láska je prostriedkom i terapiou

Tak, ako rýchlo ubíha čas, tak rýchlo plynú aj roky života človeka. Veď opäť pomaly uzatvárame ďalší kalendárny rok. Poslaním cirkvi, ale aj spoločnosti je byť všímavý k starším ľuďom, lásku k nim vštepovať mladej generácii, ale predovšetkým ju dokazovať. John Stuart Mill – britský filozof, morálny a politický teoretik povedal, že „Najsilnejším prostriedkom proti starnutiu je láska.“ Preto sme sa snažili počas ostatného obdobia v SED Prameň Slatina nad Bebravou naozaj „nestarnúť“. Pobyt v zariadení nášho denného stacionára spestrili návštevy detí miestnej MŠ a žiakov ZŠ, ktorí medzi nás zavítali so svojimi vystúpeniami. Už takýto samotný sociálny kontakt vytváraný medzi generáciami, ako aj medzi klientmi, pri denných stretnutiach je istou formou terapie a pôsobí obohacujúco. Snažili sme sa nezaháľať ani po terapeutickú stránku,

Spolu je nám veselo

keď si naše klientky precvičovali svoje zručnosti pri výrobe milých drobných predmetov i pozdravov.

Duchovne sa pravidelne sýtili pri nábožných piesňach a biblických výkladoch, ktoré viedli k duchovným zamysleniam.

Vystúpenie detí z MŠ

Súčasťou ľudského života je však i bolesť z lúčenia, ktorú sme cítili, keď spomedzi nás odišla naša milá klientka Antónia Tuchyňová, ktorá bola stálym pilierom nášho zariadenia. Erich Maria Remarque napísal: „Viem, Boh nepotrebuje nikoho, ale Ježiš chce, aby sme mali podiel na jeho starostiach o ľudí. Nepotrebuje naše diela, ale potrebuje našu lásku.“ A tú sme sa snažili rozdávať našim klientom konkrétnou formou starostlivosti a pomoci.

Martina Tlkancová
správkyňa SED Slatina nad Bebravou

Keď je spoločnou rečou hudba

Týmito slovami by sa dali vystihnúť a charakterizovať dve milé návštevy detí, ktoré zavítali medzi klientov Domu Dobrého Pastiera v Sučanoch v priebehu dvoch jesenných mesiacov. Je to obdobie, kedy nielen staršia generácia, ale i bežný človek môže byť pohltený vplyvom počasia a je unášaný do hĺbky samého seba, kde akoby viac uvažuje a zamýšľa sa nad svojim životom. A práve v tomto čase každému dobre padne radosť a energia, ktorá priam srší z generácie mladších. V utorok 17. októbra v popoludňajších hodinách s radosťou a úsmevom medzi nás prišli žiaci Základnej školy v Sučanoch. Neboli medzi

nami prvýkrát. Vystúpili so svojim programom slova, piesne, tónov a melódie. Svoju šikovnosť predviedli hrou na hudobné nástroje akými boli gitara a flauta.

Sledujeme vystúpenie žiakov ESŠ v Martine

Priestory modlitebne boli naplnené úctou, ktorá vychádzala z detí a na druhej strane veľkou vďačnosťou od starších, niektorým sa od dojatia leskli oči, iní ich mali zaplavené slzami. Aj v takýchto chvíľach si zväčša uvedomíme hodnotu všetkých pocitov, osôb a vecí, ktoré v našich životoch máme. Sme vďační za všetko, čo život priniesol, veď predsa dôvod na úsmev sa nájde aj v nepatrných maličkostiach, ktoré znamenajú niekedy veľa.

S ďalšou dávkou radosti, šťastia a príjemných chvíľ zo vzájomného spoločenstva medzi nás prišli i žiačky Evanjelickej spojenej školy v Martine

Hra na gitare

v pondelok 13. novembra. Pozdravili nás tiež hudobným vystúpením, v ktorom nebola núdza o zábavu a dokonca i tanec. Vestibul bol sýty z melódií, ktoré vychádzali z huslí, keyboardu i harmoniky. Nechýbalo ani prejavenie vďačnosti za milosť Pánu Bohu v modlitbe. Zaspievali tiež pieseň, ktorú si nacvičili okrem slovenčiny i v angličtine.

Na záver svojho hudobného vystúpenia mali pripravení spev a tanec, do ktorého zapojili aj niektorých z našich klientov. Všetci napokon mali zo záverečného bodu v programe radosť a odchádzali s dobrými pocitmi, veď predsa tam, kde prinášaš úsmev a radosť do života, robíš jednu z najkrajších vecí na svete.

*Martina Špániková
sociálna pracovníčka SED Sučany*

Silný v Bohu

Všetko môžem v Kristovi, ktorý ma posilňuje! Filipským 4, 13. Určite, každý z Vás v detstve mal svojho super hrdinu, či super hrdinku.

Biblickí hrdinovia

Či to boli králi, kráľovné, princovia, princezné, Winnetou i Old Shatterhand. Alebo čo tak kráľ Dávid, Šalamún, Daniel, či Ježiš a Pavol?

Aj tento rok – v posledný júlový týždeň viac ako 40 detí spolu s tímom dobrovoľných vedúcich strávili týždeň na biblickom tábore v SED SVETLO Červenica. Spoločne spoznávali známych či menej známych biblických „super hrdinov“. Boli to Samuel - Odovzdaný Hospodinu; Slúžka u Náamana - Vydávajúca svedectvo; Miriam - Strážkyňa svojho brata; Chlapec, ktorý mal 5 chlebov a 2 rybičky - Požehnané dary; a Dávid - Kráľ podľa Božieho srdca. S týmito hrdinami sme sa zoznamovali počas dopoludňajšej „školy hrdinov“ a večer sme si priblížili život a Božie skutky v živote ďalšieho vzácného muža - Dr. Martina Luthera.

Počas dňa „táboroví hrdinovia“ overovali svoju húževnatosť a bojovnosť v rôznych hrách a turnajoch, odvahu počas nočnej hry, či kreativitu na tvorivých dielňach. Hymnou tábora sa stala pieseň: Boh je láska.

Ďakujeme Pánu Bohu, za Jeho požehnanie a skvelé počasie. Chceme poďakovať všetkým rodičom, ktorí zverili svoje deti do našich rúk, aj pani kuchárkam, ktoré nám varili vynikajúco a SED SVETLO za organizáciu a podporu. Veríme, že aj budúci rok bude požehnaním pre nás a aj pre deti, ktoré sa zúčastnia tohto tábora.

*Miroslava Kumerrová
dobrovoľníčka SED SVETLO*

V inom svete

Život a práca mladých dospelých v našom zariadení nie je vôbec nudou, ako by sa mohlo niekomu zdať. Počas letných mesiacov sme sa zúčastnili na rôznych zaujímavých podujatiach, ktoré nás skutočne veľmi obohatili a zanechali v nás krásne spomienky na spoločne prežité chvíle.

K takýmto udalostiam patrila aj naša účasť na súťažnej prehliadke výtvarných prác ľudí s mentálnym postihnutím a návšteva výtvarného salónu Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Slovenskej republike. Hlavná téma tohtoročného 22. ročníka súťaže mala názov „V inom svete“. Organizátormi súťažnej prehliadky boli Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Slovenskej republike v spolupráci so Združením na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Trenčíne, OC LAUGARICIO Trenčín a Trenčianskym osvetovým strediskom v Trenčíne. Súťaž sa uskutočnila pod záštitou ministra kultúry Mareka Maďariča a bola realizovaná aj s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Tohto roku sa do súťaže zapojilo 81 združení, zariadení a škôl. Päťčlenná odborná porota spoločne s odbornou garantkou projektu akademickou maliarkou Katarínou Kuzmovou ocenila práce podľa jednotlivých kategórií.

Martinka Kubániová s rodičmi

Cenu za kolektívnu prácu získali klienti a zamestnanci chránenej dielne Impulzu ZPMP v bratislavskej Petržalke. V kategórii ceny pre jednotlivcov získalo ocenenie 26 prác. K našej obrovskej radosti sa umiestnila medzi nimi aj naša Martinka Kubániová. Udelené boli ceny aj za keramiku a za stvárnenie témy „V inom svete“.

Slávnostné otvorenie výstavy, oficiálne vyhlásenie výsledkov a odovzdávanie ocenenia sa uskutočnilo 22. septembra 2017 v obchodnom centre LAUGARICIO Trenčín.

Aj my spoločne s Martinkou sme mohli zažiť neopakovateľnú atmosféru radosti a šťastia. Vystavené výtvarné práce nám ukázali, aký úžasný talent, kreativitu, umelecký aj intelektuálny potenciál v sebe skrývajú ľudia s mentálnym postihnutím. Prezentácia ich umenia nám odкрýva ich pohľad na svet. Je to jedna z ciest, ktorá umožňuje budovanie vzťahov na základe empatie a vzájomného rešpektu zraniteľných skupín a spoločnosti, v ktorej žijú. Výtvarný salón právom patrí k podujatiam, vďaka ktorým sa svet okolo nás stáva priateľskejším a farebnejším, pretkaný vzájomným porozumením.

Alena Šurinová
ergoterapeut denný stacionár SED Trnava

Veľký krok do života

Žijeme dnes vo veľmi rýchlej dobe, pomaly máme za sebou ďalší rok a opäť je čas pozrieť sa späť, čo sa za posledné obdobie udialo aj v našom zariadení SED Veľký Slavkov. V našom zariadení v poslednom období žijeme projektom „Veľký krok do života“, ktorý podporila dánska nadácia Velux. Jednou z náplní projektu je rekonštrukcia sýpky na pracovisko pre tréning pracovných zručností našich klientov. Mnohé práce sú už urobené, niektoré pokračujú a budova i priestory v nej už začínajú nadobúdať svoju finálnu podobu.

Dobrovoľnícky týždeň

Pokračovali sme aj v našej menšej poľnohospodárskej práci a po polroku okopávania, zalievania a pletia v záhradkách sme na jeseň pozbierali úrodu, ktorú nám Pán Boh požehnal. Potešili sme sa pekným zemiakom, mrkve, petržlenu i cibuli. Všetko je už uskladnené, drevo na kúrenie je tiež prichystané a v zime to všetko, ak Pán Boh dá, využijeme. Zo SED Veľký Slavkov prajeme pokojné zimné obdobie a veľa Božieho požehnania.

Jana Pindrochová
sociálna pracovníčka SED Veľký Slavkov

Čas na spomienky

„Keď som išla do školy, tak len pešo a dole kopcom. Na konci dlhej uličky stál nevelký biely domček so starou plechovou strechou a drevenými dvojkrídlými dverami. Pred dverami stála drevená lavička, na ktorej sa v lete vyhrievala mačka. To bola naša škola. Po príchode zo školy domov sme nemali času na učenie. Museli sme chodiť na polia a pomáhať s gazdovstvom“.

Takto si spomína na svoje školské časy pani Hanka, klientka nášho denného stacionára. Spomienky nás spájajú s miestami, ktoré boli svedkami

Návšteva z knižnice

nášho detstva, mladosti, sú súputníkmi celého nášho života. V rámci programu pre klientov sme v októbri pozvali do nášho denného stacionára pracovníčky

V živej diskusii

z Hornozemplínskej knižnice z Vranova, aby nám porozprávali o histórii nášho mesta. Tieto spomienky na ulice Vranova boli spestrené fotografiami a knihami, ktoré zachytávajú históriu ulíc tak, ako sa žilo voľakedy. Budovy, ktoré stáli na určitom mieste, vzbudzovali v našich klientoch nostalgiu a sem – tam aj malú slzičku v kútiku oka.

Spomienky človeka sú jedinečné a sprevádzajú nás každý deň. Niektoré sú hlboko ukryté a zdá sa nám, že sme na ne zabudli. Niekedy stačí pohľad na starú fotografiu a v tú sekundu sa vynoria, ako vzácny poklad, ktorý nám nikto nikdy nemôže vziať.

Beáta Pacolová
sociálna pracovníčka SED Vranov nad Topľou

Diakonia.sk

Časopis Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku. Vydáva Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku. Šéfredaktor JUDr. Ing. Ján Gasper, MBA, LL.M. Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku, Palisády 46, 811 06 Bratislava, IČO: 17327181. E - mail: diakonia@diakonia.sk, <http://www.diakonia.sk>, 02/5441 7498. Vychádza 4x ročne. Registračné číslo: 3640/09. Časopis je bezplatný. Jeho vydávanie môžete podporiť formou Tlačového fondu ED, IBAN: SK77 7500 0000 0005 8475 9183 ČSOB, a.s. Bratislava, Variabilný symbol 8811. Príspevky a fotografie do časopisu zasielajte na poštovú adresu: Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku, P. O. Box 82, 814 99 Bratislava, alebo e-mailom: media@diakonia.sk

LETNÉ AKTIVITY SOMMERAKTIV

Diakonie
Mitteldeutschland

PREŽI LETO INAK...

Máš chuť robiť niečo užitočné
a zároveň prežiť pekné chvíle
na novom mieste?

Chceš spoznať nových ľudí a načerpať
nové životné skúsenosti?

Si komunikatívny s otvoreným srdcom
pre iných ľudí?

Máš 18 – 30 rokov?

Chceš získať prax v sociálnej oblasti
a zdokonaľiť sa v cudzom jazyku?

Máme pre Teba riešenie!

Ponúkame ti:

- prácu v materskej škôlke,
v mládežníckom centre,
v zariadení pre seniorov,
v chránených dielnach...
- vreckové, ubytovanie, stravu,
odborný seminár, cestovné, poistenie...
- spoznať svet sociálnej práce
a preskúšať jazykové znalosti
- nové zážitky, priateľstvá
- mnoho ďalších výhod...

Prihlásiť sa môžete zaslaním štruktúrovaného životopisu a motivačného listu do 15. apríla 2018 na adresu:
Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku, Katarína Šoltésová, P.O.Box 82, 814 99 Bratislava
Bližšie informácie: tel.: 02 5441 7498, mobil: 0907 731 803, e-mail: zborova@diakonia.sk, www.diakonia.sk